

Vlaams
Parlement

vergadering **C280**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 15 september 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de relschoppers aan de kust – 3144 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, en aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het oproepen tot homofobie geweld door 'Criminal System' – 3132 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Adeline Blancquaert aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de chatgroep 'Criminal System' en het gebruik van geweld tegen holebi's – 3141 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Steven Vandepuut aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de federale coronasteun aan OCMW's – 3186 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het verplichte inburgeringstraject voor nieuwkomers in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – 3243 (2019-2020)	22

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de relschoppers aan de kust – 3144 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, ik weet dat we het hierover in de zomer al hebben gehad. In het reces werd de commissie bijeengeroepen over het probleem van de allochtone Noord-Afrikaanse en Afrikaanse relschoppers aan de kust. Dat was een leerrijke commissievergadering.

Minister Somers, hier aanwezig, voelde zich nadien toch genoodzaakt om zich daarover te blijven uitlaten, zo ook in een interview met Humo. Hij kwam daarin terug op de rellen aan onze kust. Dat is een terugkerend fenomeen, deze keer was het aan onze kust. Het jaar voordien was het in onze zwembaden, één constante is er altijd: dat het over Afrikaans en Noord-Afrikaans tuig gaat. In het interview zei de minister onder andere over de relschoppers: "Het is misschien tuig, maar het is ons tuig." Dat heb ik hem helaas nog nooit horen zeggen over Vlaams Belangpolitici of Vlaams Belangers, die zet hij weg als fascist en nazi's. Hij zou dat over ons misschien ook eens kunnen zeggen: 'Het zijn fascist, maar het zijn onze fascist'. (*Rumoer*)

Verder zei de minister ook: "Je moet ze straffen, maar daarna ook een perspectief bieden, en het gevoel dat ze bij onze samenleving horen". Dat laatste heeft mij nogal getriggerd: "het gevoel dat ze bij onze samenleving horen". Dat is niet het minst omdat onze goede vriend Mark Elchardus, bekend emeritus en professor sociologie aan de VUB, verre van een partijgenoot van het Vlaams Belang, maar een socialist, die al jaren onderzoek verricht naar de diversiteit en de multiculturele samenleving, dat tegenspreekt. Hij schreef in een opiniestuk in De Morgen: "Al jaren zien we bij een aantal kinderen en kleinkinderen van migranten een groeiende afkeer van onze samenleving en een toenemende bereidheid dat gewelddadig te uiten. Ontstellend is de reactie daarop, de laksheid, de lafheid, het ontkennen van de problemen, het bedenken van excuses, het gebrek aan daadkracht, aan handhaving, het ontlopen van verantwoordelijkheid, de zelfbewondering van mensen die de zaak uit de hand laten lopen." Die mensen zijn natuurlijk de beleidsmakers en regerende politici hier ook aanwezig.

Minister, u spreekt zelf van "straffen" – het zou er nog aan mankeren, nietwaar – en "een perspectief bieden". Wat bedoelt u daarmee? Hoe wilt u die relschoppers, die Afrikaanse en Noord-Afrikaanse relschoppers, perspectief bieden? Hebben zij al niet genoeg perspectief in deze samenleving? Ze biedt alle kansen aan mensen van een andere afkomst.

U zei in het interview, minister, dat u dit Noord-Afrikaanse uitschot – en dat zijn mijn woorden uiteraard, want die woorden zou u nooit in de mond nemen – het gevoel wilt geven dat ze bij onze samenleving horen. Zoals ik net zei, zegt professor Elchardus, op basis van onderzoek, dat die jongeren, dat uitschot van Afrikaanse en Noord-Afrikaanse origine, helemaal niet bij onze samenleving willen horen. Minister, welke maatregelen zult u nemen tegen dit Noord-Afrikaanse tuig dat onze maatschappij verwerpt, dat onze waarden en normen weigert te aanvaarden, en eigenlijk niet bij onze samenleving wil horen, en dat ook uit in geweld tegen politie en hulpverleners? Wat gaat u doen met mensen die niet bij onze samenleving willen horen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Rooy, we hebben hier deze zomer inderdaad in een commissievergadering uitvoerig stilgestaan bij de rellen in Blankenberge. De vraag: 'wat doen we daarmee?' is toen al beantwoord, maar ik ben blij dat ik het nog eens kan herhalen.

Tegen mensen die criminele feiten of overlast plegen of de rechtsorde op stellen zetten, moeten we kordaat optreden. U kent mijn filosofie: een lik-op-stukbeleid, een kordate aanpak, we aanvaarden dat niet. Het zijn de burgemeesters die op dat moment de orde moeten handhaven en de rechtsregels doen naleven vanuit een bestuurlijke opdracht. Evident hebben het parket, de procureur des Konings en de rechterlijke macht daar een verantwoordelijkheid vanuit hun strafrechtelijke opdracht.

Ik nodig u uit om het beleid in Mechelen eens te bekijken. We hebben vorige zondag nog het geluk gehad om dat daadkrachtige optreden te zien tegen mensen die van plan waren om rel te schoppen, om de boel op stellen te zetten, die alle coronaregels aan hun laarzen laptten. Het stadsbestuur van Mechelen heeft daar samen met het Openbaar Ministerie zeer kordaat opgetreden en voorkomen dat er ook maar een begin van schending van de openbare orde kon gebeuren. Er zijn 45 mensen bestuurlijk opgepakt, ze zullen allemaal een gepeperde GAS-boete krijgen. Als er strafrechtelijke feiten gepleegd zijn, zullen ze onmiddellijk voor de rechtbank worden gebracht. Dat is de manier van doen, ongeacht wie de relschopper is, ongeacht de motivatie.

Er zijn in onze samenleving spelregels en iedereen dient die te respecteren. Ik vind het de taak van de overheid om die democratische rechtsstaat op die manier te beschermen. Als we dat consequent doen, creëren we een klimaat waarin iedereen weet dat ze vertrouwen kunnen hebben in de rechtsstaat. Op die manier kan een basis worden gelegd voor de opbouw van een samenleving waarin iedereen rechten en plichten heeft en die ook respecteert en waarbij iedereen gelijke kansen krijgt. Dat is volgens mij het belangrijkste, dat heb ik ook heel duidelijk in het interview in Humo gezegd, we kunnen daar niet duidelijk genoeg over zijn.

Het tweede element is: hoe bouwen we dan verder? Alleen de rechtsstaat doen respecteren en kordaat optreden, is niet voldoende. Men moet een samenleving proberen te creëren waarin mensen deel kunnen zijn van die samenleving. Dat betekent: geen groepen in de samenleving stigmatiseren. De uitspraak die ik gedaan heb, is een parafrasering van een belangrijke en bekende uitspraak van Pim Fortuyn. Hij heeft ooit over 'Marokkaanse rotjochies' gezegd dat het 'onze jochies' waren.

Daarmee wil ik zeggen dat je er misschien heel ambetant en verveeld over kunt zijn, je kunt er kwaad en woedend over zijn, maar op een bepaald moment moet je natuurlijk verder met mensen die hier geboren en opgegroeid zijn. Het is de taak van de overheid om daarover na denken. We moeten de rechtsregels bewaken, maar ook kansen creëren. We moeten zorgen dat we vooral geen mensen wegens hun afkomst stigmatiseren en in een hoek duwen. Dat is het gevaar van de benadering die u aankleeft. U gaat stelselmatig mensen, ongeacht de daden die ze zelf plegen, in een hoek proberen te zetten en te stigmatiseren. Mijn beleid, mijn visie, daarop is een totaal andere. Ik wil mensen die in de fout gaan, kordaat aanpakken. Ik wil tegelijkertijd mensen die niet in de fout gaan en die bijdragen aan onze samenleving en zich constructief opstellen, in bescherming nemen tegen degenen die hen onterecht stigmatiseren. Dat is een basislijn waarover wij fundamenteel verschillen. Ik ga de mensen niet stigmatiseren wegens hun afkomst, ik ga mensen beoordelen op basis van de daden die ze plegen.

We hebben contact genomen met de burgemeester van Blankenberge, Daphné Dumery, nog collega van mij geweest in de Kamer. We hebben van gedachten

gewisseld over het vervolgtraject dat zij heeft gelopen. Ze heeft dat op een zeer goede manier gedaan. Ze heeft ons laten weten dat na gerechtelijke arrestaties er ook twintig bestuurlijke arrestaties zijn geweest. Ze heeft daarvoor een hoorzitting georganiseerd waarbij de jongeren konden worden aangesproken op hun daden.

Daarnaast moet, voor alle duidelijkheid, ook een strafrechtelijk traject worden doorlopen. De mensen die vernielingen en schade aanbrengen, moeten voor de strafrechter komen. De burgemeester heeft vanuit haar bestuurlijke verantwoordelijkheid ten volle gedaan wat ze moest doen. In die gevallen heeft ze een bijkomend plaatsverbod uitgevaardigd.

Bovendien hebben een aantal Brusselse jongeren zich het weekend na de rellen spontaan aangeboden om in Blankenberge mee te komen helpen. Dat is in de media geweest. Dat is gewaardeerd. Er is contact geweest tussen de korpschef van Brussel en die van Blankenberge. Blankenbergse jongeren hebben ook met die Brusselse jongeren meegewerkt. Die Brusselse jongeren willen natuurlijk het beeld niet in stand houden dat elke Brusselse jongere een relschopper is. Dat is natuurlijk hoogst onrechtvaardig ten aanzien van al die Brusselse jongeren die dat niet zijn. Omgekeerd wilden heel wat Blankenbergse bewoners, ook jongeren, aantonen dat hun verontwaardiging niet racistisch van aard was, maar een verontwaardiging op basis van de feiten die door de betrokkenen zijn gepleegd. Volgens de burgemeester heeft dat tot wederzijds begrip geleid. Het zijn initiatieven die ze zelf aanmoedigt en toejuicht. Ik zit op dezelfde lijn als de burgemeester van Blankenberge.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil misschien even beginnen met uw verwijzing naar mevrouw Dumery, de burgemeester van Blankenberge van de N-VA. U prijst haar optreden en u verwijst ook naar het optreden van de burgemeester van uw Mechelen tegen de demonstranten die de coronaregels zouden hebben overtreden. U verwijst graag naar Mechelen. Het is vooral uw Mechelen. Ik citeer mevrouw Dumery: "Er waren de voorbije weken opvallend veel toeristen van Noord-Afrikaanse origine op het strand, maar omdat ze niet voor de minste problemen zorgden, hebben we ze in hun vaak iets te grote bubbels laten begaan." De burgemeester heeft letterlijk verklaard dat ze een van de coronamaatregelen niet heeft gehandhaafd omdat ze voor de rest geen problemen veroorzaakten. Ik vind dat een zeer ongelukkige verwijzing van die burgemeester. Ik zou durven zeggen dat het een vorm van klassenjustitie is. Bepaalde groepen zijn zo braaf dat ze blijkbaar extra moeten worden beloond en niet moeten worden gestraft als ze in te grote bubbels vertoeven. Ze noemt ze zelf letterlijk van Noord-Afrikaanse origine.

Minister, u hebt verwezen naar Pim Fortuyn, die heeft verklaard dat het 'onze rotjochies' zijn. U moet goed beseffen dat hij die uitspraak ondertussen al een twintigtal jaar geleden heeft gedaan. Toen was de tijdsgeest nog net iets anders. Bovendien bedoelde Pim Fortuyn daar natuurlijk iets heel anders mee dan u. Wat hij bedoelde was dat de traditionele beleidspartijen, waaronder de liberale VVD, de zusterpartij van Open Vld in Nederland, verantwoordelijk zijn voor het importeren van die immigranten uit culturen die hier totaal niet thuishoren en hier niet passen. Ze willen niet tot onze samenleving behoren. Hij heeft dat zo uitgedrukt om aan te duiden dat het nu onze rotjochies zijn geworden. Ze zijn hier geïmporteerd en wij moeten ermee dealen.

We kennen u al een tijdje en wat u bedoelt, is natuurlijk iets heel anders. Het is hypocriet dat u me in uw antwoord verwijst dat ik zou stigmatiseren door naar afkomst te verwijzen: 'U brengt dat met het raciale in verband'. Maar u doet dat zelf ook. U hebt het over Brusselse jongeren. Is dat geen verwijzing naar afkomst of op zijn minst naar herkomst of woonplaats? U noemt hen jongeren uit Brussel.

Ik zie een andere rode draad. Ik doe dat niet op basis van huidskleur of nationaliteit, maar op basis van een cultuur. Daarom spreek ik over Afrikaanse en Noord-Afrikaanse jongeren.

Dan blijf ik natuurlijk met mijn vraag zitten, minister, want u wijst eerst op het luik handhaven en straffen, en vervolgens begint u mij weer te belasteren alsof ik ook maar iets met ras of huidskleur zou te maken willen hebben, maar u gaat nooit in op mijn vraag. Mijn vraag was: hoe wilt u die jongeren het gevoel geven dat ze bij onze samenleving horen? Dat zijn uw woorden in Humo. Met die woorden geeft u ook aan dat u goed genoeg beseft dat het hier jongeren betreft, nakomelingen van migranten met een bepaalde cultuur. Anders zou u dat nooit zeggen. Mocht het hier over voetbalhooligans gaan, u zou nooit zeggen dat we hun perspectief moeten bieden, dat we hun het gevoel moeten geven dat ze bij onze samenleving horen. U schudt van neen, maar ik heb u dat nog nooit horen zeggen in een interview. Ik vraag u dus opnieuw: hoe gaat u ervoor zorgen dat mensen uit Afrika, uit Noord-Afrika, die niet bij onze samenleving willen horen, wél bij onze samenleving willen horen? Graag een duidelijk antwoord op die vraag.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik wil het vandaag niet hebben over wie wat zou gezegd hebben in welke krant. Mijn perceptie over de manier waarop die burgemeester en ook andere burgemeesters, kustburgemeesters, het probleem hebben aangepakt, over de maatregelen die zij hebben genomen, was positief. Ik vind niet dat we het daarover moeten hebben. Waar ik het wel over wil hebben, is wat ik hier heb gehoord over het lik-op-stukbeleid. Ik kan dat volgen. Het repressieve luik van dit probleem bevindt zich vooral op het federale niveau. Daarover werden de jongste tijd heel wat voorstellen op tafel gelegd. Bijvoorbeeld onze collega Koen Metsu heeft maatregelen voorgesteld om de orde te handhaven in de recreatiedomeinen. Collega Van Rooy heeft het daarover gehad. Dat zijn heel concrete maatregelen die daar op tafel liggen. Anderzijds vind ik ook dat we het probleem dat zich in onze samenleving effectief voordoet, absoluut niet mogen ontkennen. We moeten daar een antwoord op bieden.

Ik heb het zelf dit weekend nog aan den lijve ondervonden. Jongeren uit een andere stad, ver van mijn stad, nemen de trein, en stappen af in het anders zo vredige Londerzeel, met maar één doel: om rel te schoppen. Ik wil het eens duidelijk gezegd hebben – en we moeten dat durven te zeggen: het gaat niet over jongeren die tot onze samenleving behoren. Dat zijn effectief jongeren die niet tot onze samenleving willen behoren. Zij doen er alles aan om dat te tonen. Dat is een probleem waar we allemaal samen een antwoord op moeten bieden.

Wat ik nog het ergste vind, is dat sommige beleidsmakers zeggen dat het hun taak is om op dat moment de orde te bewaren. Het gaat om burgemeesters, mijn burgemeester bijvoorbeeld. Verder trekken zij hun handen daarvan af. Ik vind dat verkeerd. Wij moeten op alle niveaus, zowel lokaal als Vlaams als federaal, onze verantwoordelijkheid durven te nemen. Het is heel belangrijk dat we vanuit deze commissie en vanuit uw bevoegdheid, minister, heel duidelijk dat signaal geven.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, het zal u niet verbazen dat de CD&V-fractie op uw lijn zit. Ja aan het sanctioneren van de geweldplegers; neen aan het stigmatiseren van heel die groep jongeren.

Collega Van Rooy verwijst in zijn vraag naar het opiniestuk van professor Elchardus. Dat is inderdaad een kritisch opiniestuk, en het is niet de eerste keer dat professor Elchardus die toon aanslaat. Maar u bent wel heel selectief in het citeren uit dat opiniestuk, mijnheer Van Rooy. Er zijn inderdaad kritische gedeelten,

maar professor Elchardus wijst ook op het feit dat de groep van die probleemjongeren niet volledig homogeen is.

Ik zal een klein stukje van dat opiniestuk citeren: "Men kan ook denken aan zomerscholen waar jongeren die dat nodig hebben hun schoolachterstand kunnen bijbenen, elementen van een nuttig beroep kunnen leren en wat burgerzin opdoen." Professor Elchardus wijst op een aantal initiatieven en maatregelen om die jongeren beter te bereiken en meer deel van onze samenleving te laten zijn.

Mijnheer Van Rooy, u vergeet dat vaak. Ik denk dat u dat soms bewust en heel selectief doet. Ik wil hier graag verder op ingaan, want daar zit de oplossing. Ik ga ermee akkoord dat we geweldplegers moeten aanpakken, maar een straf alleen zal er niet voor zorgen dat het probleem opgelost geraakt. Er zit zonder enige twijfel een harde kern in die groep van geweldplegers, maar tegelijkertijd moeten we verder werken aan de integratie van iedereen in de samenleving die hier wil wonen, hier wil integreren en hier op een positieve manier aan wil bijdragen. Daar wil ik verder op ingaan.

Minister, u hebt in uw antwoord en tijdens de commissievergadering van 13 augustus 2020 al naar de goede voorbeelden in Mechelen verwezen. U hebt een aantal concrete voorbeelden gegeven, zoals het werken met wijkoverlastteams, het betrekken van de ouderen en het opzetten van begeleidingssystemen. Ik vraag me af hoe u verder wilt inzetten op de integratie van die groepen in onze samenleving, welke mogelijkheden u ziet om de concrete werkwijze die u in het verleden in Mechelen hebt gehanteerd en die u hier als voorbeeld hebt aangehaald, bij andere lokale besturen bekend te maken en hoe u die lokale besturen op de mogelijkheden van die initiatieven wilt wijzen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Het leuke aan deze commissie is dat we dezelfde thema's vaak op verschillende manieren benaderen. Het zijn belangrijke thema's en het is dus normaal dat we daar veel over praten.

Wat de burgemeester van Blankenberge betreft, heb ik natuurlijk geen volledige scan van hoe heel dat beleid is opgebouwd, maar ik spreek uit eigen ervaring. Voor de handhaving van de openbare orde maakt een burgemeester, een politie-verantwoordelijke, commissaris of agent op het terrein altijd een afweging: hoe dien ik hier het best de openbare orde? Mevrouw Dumery heeft verklaard dat ze die mensen in wat grotere bubbels heeft laten zitten en niet is opgetreden. Het is een moeilijke afweging, maar ik kan me inbeelden dat in bepaalde contexten een zekere marge wordt gelaten.

Ik geef een concreet voorbeeld. Zondagnamiddag zaten op een caféterras in Mechelen 25 potentiële betogers. Ze hebben uiteindelijk niet betoogd, maar ze zaten samen in een veel te grote bubbel op dat terras. De ordediensten, die daar met een overtal aan mensen waren, hebben beslist om daar niet tegen op te treden. Als de regels heel strikt worden toegepast, moet dat terras eigenlijk onmiddellijk worden ontruimd. Op dat ogenblik is een afweging gemaakt. Het waren extreemrechtse, zeer radicale mensen die bereid zijn geweld in te zetten, de regels met de voeten te treden, de afspraken niet te volgen en de rechtsstaat te negeren. Toch is de politie op dat moment niet opgetreden. Er is een afweging gemaakt: wat zullen we doen, met alle gevolgen van dien? Het is een afweging van wat in een concrete context het schadelijkst is.

Ik geef een ander voorbeeld. Iedereen heeft de voorbije dagen ongetwijfeld opgemerkt dat voetbalmatches weer door wat meer mensen worden bijgewoond. Als een goal wordt gemaakt, heb ik soms de frustraties of het enthousiasme van de supporters gezien. Op dat moment volgen zij, in alle eerlijkheid, de coronaregels

en de afspraken niet volledig, om het voorzichtig uit te drukken. Op dat ogenblik zou de politie of de organisatie moeten beslissen in te grijpen en de match te stoppen. Vaak wegen de voordelen van dat ingrijpen echter niet op tegen de nadelen. We moeten daar op dat moment genuanceerd over nadenken. Achteraf is dat altijd vatbaar voor discussie en dat moet lokaal dan maar gebeuren, maar op dat ogenblik worden soms afwegingen gemaakt die ik veel heb moeten maken en veel heb weten maken. Iedereen die burgemeester is, weet dat het niet altijd zwart-wit is. Ik wil zeker geen waardeoordeel vellen over de specifieke keuze die mevrouw Dumery heeft gemaakt. Ik weet alleen dat in gelijkaardige omstandigheden vaak zulke afwegingen moeten worden gemaakt.

Ik ben de mening toegedaan dat iedereen die zijn straf heeft uitgezeten of zijn sanctie heeft gekregen, een perspectief moet krijgen. Dat is het wezen van hoe onze rechtsstaat werkt. Dat is enorm belangrijk om de samenhang in onze samenleving te blijven garanderen. Dat is vooral vanuit een humaan standpunt heel belangrijk: dat mensen die gesanctioneerd, gestraft zijn, nadien perspectief moeten krijgen. Ik vind dat voor die mensen in Blankenberge, maar ik vind dat ook voor hooligans. Ik vind dat ook voor racisten, als u mij dat vraagt. Ik vind dat ook voor mensen die verwerpelijke ideeën hebben. Dat moet altijd de ambitie zijn van de staat, naast sanctionering: heropname in de samenleving. Dat wil zeggen: herintegratie, de mensen opnieuw een perspectief geven, en de kansen om op een volwaardige en positieve manier te kunnen bijdragen aan de samenleving. Dat is mijn mens- en maatschappijbeeld. Daar zijn, denk ik, onze samenleving en heel onze rechtsorde voor opgebouwd. Voor mij is het dus niet zo dat men, wanneer men iets fout heeft gedaan, voor eeuwig en altijd uitgesloten is uit de maatschappij, geschandmerkt moet worden, bij wijze van spreken een stempel op zijn voorhoofd moet krijgen of een brandmerk moet krijgen, en nooit meer de kans moet krijgen om weer deel uit te maken van de samenleving. Dat geldt voor iedereen in de samenleving. Dat geldt zelfs voor moordenaars. Als ze hun straf hebben uitgezeten, en ze komen vrij, worden ze weer in de samenleving opgenomen. Er is altijd een re-integratiebeleid. Dat is trouwens een beleid dat wij in Vlaanderen uitstippelen voor ex-gedetineerden, voor mensen die uit de gevangenis komen, een rehabilitatiebeleid. Dat is evident na een rechtvaardige en correcte straf.

Mevrouw Sminate, u zegt dat burgemeesters nog meer instrumenten moeten kunnen krijgen om te kunnen optreden. Ik ben het daarmee eens. Ik ben, in alle bescheidenheid, de uitvinder geweest van de administratieve sancties. Ik stelde als burgemeester vast dat er te veel straffeloosheid was. Ik ben dan zelf instrumenten beginnen uitvinden. Een voorganger van mij, de heer Van Grembergen, zei op tv: 'Gij zijt de sheriff van de Far West als burgemeester.' Nadien heeft men die gemeentelijke administratieve sancties ingevoerd in heel het land. Men moet mij dus niet overtuigen van de noodzaak om kort op de bal te spelen.

Ik geef een ander voorbeeld. Een van de laatste maanden dat ik burgemeester was, werden wij geconfronteerd met auto's die veel te snel reden in de stad. Ik ben begonnen met die in beslag te nemen. Dat is een wapen. Nadien is de stad Antwerpen, in al haar wijsheid, ons gevolgd. Nog andere steden zijn ons gevolgd. Dat is een manier waarop een burgemeester die creatief is en kort op de bal speelt, die niet de Calimero uithangt, die niet altijd zegt dat het de schuld is van de anderen of dat hij te weinig mogelijkheden heeft, kan handelen. Met een beetje wilskracht en daadkracht kun je ongelooflijk veel doen op lokaal vlak. Dat is het beleid dat ik voorsta.

Dat neemt niet weg dat u gelijk hebt wanneer u zegt dat men op federaal en misschien ook Vlaams niveau moet nadenken over welke extra instrumenten en hefbomen wij nog kunnen gebruiken. Het meest extreme voorbeeld is het gebrek aan opvangplaatsen. Op een zeker moment waren er te weinig opvangplaatsen. Dat is nog altijd zo. De stad Mechelen heeft zelf een besloten opvangcentrum

gefinancierd. Ik heb dat aangeboden aan collega Vandeurzen toen hij minister van Justitie was. Vandaag staat het er. Daar worden jongeren opgevangen met een methode die men in de Verenigde Staten en Nederland heeft gebruikt: kort op de bal, en met het verantwoordelijk stellen van ouders in het rehabilitatietraject. Dat zijn dingen die een lokaal bestuur kan doen. Een lokaal bestuur dat wil, kan bergen verzetten. U zal dat vanuit de lokale oppositie zeker beamen. Dat is altijd gemakkelijk, maar zelfs als u in de meerderheid zit, zult u dat ook beamen.

Mevrouw Sminate, ik verschil fundamenteel met u van mening wanneer u zegt dat jongeren niet tot onze samenleving behoren. *(Opmerkingen van Nadia Sminate)*

Neen, ik heb u horen zeggen dat die jongeren niet tot onze samenleving behoren. Als u zegt dat ze niet tot onze samenleving willen behoren, dan zijn we het eens. *(Opmerkingen van Nadia Sminate)*

Als u zegt dat die jongeren niet tot onze samenleving behoren, dan ben ik het fundamenteel oneens. Jongeren die hier geboren en opgegroeid zijn, behoren, wat ze ook doen, tot onze samenleving. Zoals hooligans tot onze samenleving behoren, ook al bezorgen ze week na week na week overlast en plegen ze criminele feiten. Zoals mensen die in de gevangenis zitten voor zware misdrijven tot onze samenleving blijven behoren. Er zijn mensen die de spelregels van onze samenleving niet willen respecteren, betwisten, aanvechten. Je hebt ze ter linkerzijde en ter rechterzijde, om religieuze redenen, om verschillende redenen. Sommigen stellen zelfs dat die regels niet kunnen om ecologische redenen. Die mensen vallen de rechtsstaat aan. Daar moet je tegen optreden. Daar moet je je tegen wapenen. Maar ze blijven deel van onze samenleving.

Zodra we zeggen dat er twee soorten burgers zijn, namelijk de burgers die altijd, wat ze ook doen, deel van onze samenleving zullen uitmaken en de burgers waarvan we vanwege hun afkomst telkens opnieuw als groep de legitimiteit van hun deelachtig zijn aan de samenleving in twijfel trekken, creëren we twee soorten burgers en zaaien we de verdeeldheid die agressie en negativiteit meer voeding zal geven.

Dat is net wat we niet mogen doen, niet omwille van die jongeren, maar omwille van de principes waar we zelf in geloven. Onze samenleving is op andere principes gebouwd, namelijk op de principes van rechten en plichten en van gelijke kansen en gelijke verantwoordelijkheden. Dit is een democratische rechtsstaat en in een democratische rechtsstaat zijn alle burgers gelijk, moet tegen alle burgers gelijk worden opgetreden wanneer ze in de fout gaan en moeten alle burgers gelijke schouderklopjes krijgen wanneer ze op het juiste pad zijn.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mijnheer Van de Wauwer, ik wil u om te beginnen adresseren. U hebt gezegd dat professor Elchardus letterlijk heeft geschreven dat de problematische groep niet homogeen is. Ik lees het hier letterlijk voor: "Sommigen zijn al geharde criminelen, anderen hebben een goede vriend en een wijze stem nodig." Dat is de heterogeniteit waar professor Elchardus het over heeft. De homogeniteit zit er natuurlijk in dat dat het een cultureel probleem betreft. Het zijn steeds opnieuw jongeren met dezelfde culturele afkomst. Laat dat nog maar eens voor de tienduizendste keer worden gezegd.

Mevrouw Sminate, u hebt er ook naar verwezen. Het zijn geen Chinezen, boeddhisten of hindoes. Het zijn telkens opnieuw jongeren van Afrikaanse en Noord-Afrikaanse afkomst met een islamitische cultuur. *(Opmerkingen van minister Bart Somers)*

Minister, u kunt in die groepen natuurlijk altijd uitzonderingen vinden. Algemeen gesproken, gaat het altijd om jongeren van Afrikaanse en Noord-Afrikaanse origine

en om moslims. U kunt dat blijven ontkennen. U hebt eerst geprobeerd andere woorden in de mond van mevrouw Sminate te leggen. Die jongeren en moslims zeggen zelf dat ze niet willen behoren tot deze samenleving met al haar vrijheden, haar democratische rechtsstaat en haar scheiding van kerk en staat. Daar hebben we het hier over. Dit zijn niet zo maar voetbalhooligans. Dit zijn jongeren die zich tegen alle facetten van onze vrije samenleving afzetten. Zolang u dat niet erkent, zult u met die problemen worden geconfronteerd en zullen we in deze commissie telkens opnieuw hetzelfde riedeltje van u blijven horen.

U zegt dat er hard moet worden gestraft, alsof dat gebeurt. Worden ze serieus gestraft? Als het minderjarigen zijn, worden ze sowieso niet deftig berecht. Professor Elchardus heeft ook dit geschreven: "Geweld op de politie dient te worden beschouwd als een terreurdaad." Als uw partij straks in de Federale Regering zit, verwacht ik van uw partij dat ze een voorstel naar voren schuift om geweld tegen onze autoriteiten, politie en brandweer, als een terreurdaad te beschouwen.

U onderkent niet dat het een cultureel gegeven is en dat paal en perk aan de massa-immigratie en uw integratiebeleid moet worden gesteld. U hebt daar niet over gesproken. U maakt blijkbaar het onderscheid tussen Brusselse en niet-Brusselse jongeren, maar u wilt geen onderscheid maken tussen autochtone jongeren of jongeren van Chinese afkomst, die ik dergelijke rellen nooit hebben weten houden, en die Afrikaanse en Noord-Afrikaanse jongeren. Dat probleem moet u adresseren, want anders zal het alleen maar erger worden, met alle gevolgen van dien voor onze toeristen en onze brave mensen aan de kust en in onze steden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, en aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het oproepen tot homofobie geweld door 'Criminal System'

– 3132 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Adeline Blancquaert aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de chatgroep 'Criminal System' en het gebruik van geweld tegen holebi's
– 3141 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Somers.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ongeveer een maand geleden werden we allemaal verontrust door berichten die we lazen in de media over de groep 'Criminal System', een groep van voornamelijk Tsjetsjeense jongeren, aldus de media. Via applicaties als Telegram en Instagram verheerlijken zij geweld tegen bepaalde doelgroepen, voornamelijk holebi's. Zij roepen ook op tot geweld tegen die groep. Zo zouden er in die besloten groep meer dan vierhonderd video's en foto's gedeeld worden waarin dat geweld wordt verheerlijkt. Het gaat niet alleen om beelden die ze elders hebben gevonden maar ook om beelden die ze zelf hebben gemaakt, beelden in onze steden: Blankenberge, Leuven, Roeselare en Antwerpen. Hun manier van werken is heel verontrustend. De doelwitten worden opgespoord via sociale media als TikTok en Instagram, en vervolgens maken ze beelden van de bedreigingen tegen die doelgroep van holebi's, en beelden van het geweld.

Elke vorm van geweld is altijd zinloos en verwerpelijk, dat wil ik benadrukken. Maar dit is nog meer het geval wanneer het is ingegeven vanuit haat tegenover holebi's of op basis van andere discriminatiegronden. Zo voorziet de Belgische wetgeving nu al terecht in verzwarende straffen voor misdrijven met racistische, seksistische, homofobe, gender- en leeftijdsmotieven. Ook heel verontrustend is de schaal en de manier waarop deze jongeren te werk gaan. Ze radicaliseren en gebruiken sociale media om andere jongeren te radicaliseren.

Minister, wat is uw houding en die van minister Demir tegenover deze feiten?

In welke middelen en initiatieven voorziet de regering vandaag al zodat holebi's zich tegen dergelijke haatcampagnes kunnen verdedigen? Wat kan er in de toekomst nog meer gebeuren?

Hoe kunnen dergelijke haatcampagnes op het internet voorkomen en bestreden worden?

Zijn er reeds contacten gelegd met de federale overheid om in deze op te treden?

Het is belangrijk dat elke vorm van homo- en transfoob geweld gemeld wordt bij de politie. Wordt er bijkomend werk gemaakt van sensibilisering rond het melden van homofoob geweld?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Ik ga niet alles herhalen, maar ik wil toch benadrukken dat we het hier hebben over zeer onrustwekkende beelden, verspreid door een groep allochtone jongeren die in een chatgroep openlijk oproepen om – en ik citeer – 'gays af te slachten' en 'hard aan te pakken'. Uit de daaropvolgende persberichten bleek dat het gaat om daders van Tsjetsjeense afkomst, waar haat en geweld tegen holebi's blijkbaar onlosmakelijk onderdeel vormen van een machocultuur.

Dat dergelijke feiten zich in onze westerse samenleving afspelen, is ronduit choquerend. Een zeer krachtdadige aanpak is dan ook aangewezen. Allochtone jongeren die hier de boel op stelten komen zetten omdat de waarden en normen van onze westerse samenleving niet passen in hun manier van denken en handelen, horen hier immers onder geen beding thuis. Mijn collega Van Rooy haalde het daarnet ook aan. Dit incident is dan ook weer het zoveelste voorbeeld van het falen van de huidige groen-linkse multiculturele samenleving en het daaruit voortvloeiend integratiebeleid van de opeenvolgende Vlaamse regeringen, die dit groen-linkse gedachtegoed maar al te graag overnamen in hun beleid.

Deze jongeren alleen maar straffen, biedt geen afdoende oplossing, aangezien het probleem dieper wortelt in het gedachtegoed en de leefwereld van deze jongeren. Naast een passende strenge straf als duidelijk signaal dat het gebruik van geweld nooit, maar dan ook nooit, getolereerd kan worden in onze maatschappij, zoals collega Van de Wauwer al aanhaalde, dient er tegelijkertijd intensiever ingezet te worden op een veel krachtdadigere en efficiëntere begeleiding van dergelijke jeugddelinquenten, om hun discriminatoir en haatdragend gedachtegoed te laten plaatsmaken voor de normen en waarden van onze westerse maatschappij indien zij hiervan nog deel willen uitmaken. Ik verwacht dan ook een zeer snelle, duidelijke en passende respons ten aanzien van deze jeugddelinquenten, voor onze Vlaamse bevolking die bedreigd wordt door dit type hardleerse en bijzonder gevaarlijke jeugdcriminelen.

Minister, welke initiatieven zult u nemen, samen met de minister van Justitie die verantwoordelijk is voor het jeugddelinquentiebeleid, om ervoor te zorgen dat onze maatschappij afdoende beschermd wordt tegen dit type van extreem en

onaanvaardbaar geweld van deze jongeren, en om deze jongeren de waarden en normen van onze maatschappij duurzaam bij te brengen zodat zij hun discriminatoir en haatdragend gedachtegoed uit hun machocultuur definitief afzweren?

Welke maatregelen zult u enerzijds als minister van Justitie en anderzijds in samenspraak met uw collega-ministers uit de Federale en Vlaamse Regering uitvoeren om dergelijke gewelddadige incidenten in de toekomst te vermijden?

Graag een overzicht van de door u en de in samenspraak met uw collega-ministers geplande maatregelen met inbegrip van de uitvoeringstermijnen.

Erkent u dat er een probleem is met bepaalde groepen allochtone minderjarigen die zich, ondanks alle inspanningen van de overheidsdiensten die gelast zijn met inburgering, niet wensen te integreren in onze westerse maatschappij? Welke oplossing voorziet u enerzijds zelf en anderzijds in samenspraak met uw collega-ministers uit de federale en deelstaatregeringen voor dit probleem?

Hoe staat u ten opzichte van het idee dat voor de allochtone jeugddelinquenten die zich door het gedachtegoed uit hun machocultuur niet wensen te integreren in onze maatschappij slechts een oplossing overblijft, met name een consequent en actief terugkeerbeleid van de federale en deelstaatoverheden naar het land van herkomst van deze jongeren en het in afwachting van hun terugkeer ontzeggen van de Belgische nationaliteit, alsook alle sociale voordelen die onze maatschappij aan haar burgers biedt?

Met de opkomst van sociale media wordt het voor dit type jeugddelinquenten steeds gemakkelijker om hun gedachtegoed, alsook hun walgelijke geweldplegingen en vernederingen, te verspreiden en promoten. Welke specifieke maatregelen zult u nemen in samenspraak met uw collega-ministers om dergelijke promotie en verspreiding via sociale media onmiddellijk aan banden te leggen en in de toekomst onmogelijk te maken? Graag een overzicht van de door u en de in samenspraak met uw collega-ministers geplande maatregelen met inbegrip van de uitvoeringstermijnen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, al mijn collega's en wellicht iedereen hier aanwezig vinden elke vorm van geweld verwerpelijk en haatmisdrijven zijn strafbaar. Het is terecht dat er verzwarende omstandigheden bestaan wanneer deze misdrijven zijn ingegeven vanuit homo- of transfobe motieven. Wat we hier gezien en gelezen hebben, is volstrekt aanstootgevend en onaanvaardbaar. Vlaanderen en België zitten bij de Europese koplopers op het vlak van juridische bescherming van lgbtqi+-personen en het is onze ambitie om dat ook te houden.

Er zijn drie belangrijke elementen volgens mij. Ten eerste, iedereen moet in alle vrijheid kunnen zijn wie hij/zij is. Het is onze taak als beleidsmakers én als samenleving om de vrijheid van iedereen en specifiek holebi's te beschermen. Twee, het gevaar van online haat is een zeer reëel iets en wordt meegenomen in onze aanpak tegen radicalisering en polarisering. Ten derde gaat het over daders verantwoordelijk stellen, handhaving en bestraffing.

Het parket en de politie onderzoeken de zaak en ik verwacht dat ze dit zeer grondig gaan doen en de nodige stappen zullen zetten op het vlak van mogelijke vervolging. U weet dat dat een federale verantwoordelijkheid is.

Ook het 'gelijkekansenveld' roert zich. Ik ben zeer tevreden dat Çavaria het als belangenverdediger opneemt voor de potentiële slachtoffers via een burgerlijke partijstelling bij het onderzoek. Çavaria wordt structureel gefinancierd vanuit mijn bevoegdheid Gelijke Kansen. Hierover is overleg geweest met mijn kabinet. Zij

hebben die juridische mogelijkheid als vzw die opkomt voor de rechten van lgbtqi+-personen. Ze zijn de uitgelezen organisatie om de belangen van slachtoffers te verdedigen bij onderzoek en strafdossier.

Geweld op holebi's blijft een snijdend probleem dat doortastend moet worden aangepakt. Heel wat aspecten behoren tot de federale bevoegdheden Politie en Justitie, maar ook voor het Vlaamse gelijkheidsbeleid liggen er uitdagingen.

Het is cruciaal dat elke vorm van homo- en transfoob gedrag gemeld wordt bij de politie. Dat is noodzakelijk om sterke dossiers uit te bouwen en gerechtigheid te laten geschieden.

Toch zien we nog steeds onderrapportering van incidenten. De redenen daarvoor zijn bekend: angst voor victimisatie, schaamte, trots, een zekere scepsis dat instanties niet kunnen of willen optreden. Bovendien weten velen nog vaak niet wat hun rechten zijn of waar ze met hun verhaal terecht kunnen.

Het is onder andere voor situaties zoals dit dat we organisaties als Çavaria, Lumi en Unia financieren om hun rol als meldpunt op te nemen, slachtoffers op te vangen en door te verwijzen, en al dan niet in rechte op te treden bij dergelijke feiten. Op de websites van Lumi, Çavaria en Unia staat te lezen wat slachtoffers of getuigen van zo'n geweld kunnen ondernemen.

In het kader van verschillende actieplannen zullen er sensibiliseringscampagnes rond geweld opgestart worden. Vanuit Gelijke Kansen bekijken we of het in dit kader ook mogelijk is om een specifieke campagne rond geweld en holebi's te doen.

Het is meer dan vijf jaar geleden dat er onderzoek is gevoerd naar homo- en transfoob geweld in Vlaanderen. Dit wordt nu opgevolgd en uitgediept. De start van dit nieuwe onderzoek is nog dit jaar voorzien, dat heb ik in een vorige commissie al toegelicht. De onderzoeksresultaten hiervan verwachten we in 2023.

Ik wil met dat onderzoek nagaan in welke mate de prevalentie is af- of toegenomen, in welke contexten dit gebeurt, maar ook of er sindsdien verschillen zijn in de potentiële dadergroepen en in de mogelijke verklaringen waarom mensen ten aanzien van holebi's gewelddadig gedrag stellen. Ik wil ook onderzoeken of de meldings- en aangiftebereidheid is af- of toegenomen. We focussen ons op doelgroepen die in het onderzoek eerder zijn onderbelicht, zoals vrouwelijke en oudere respondenten, maar ook respondenten van buitenlandse herkomst.

We blijven inzetten op een correcte, genuanceerde beeldvorming over empowerment bij holebi's. We gaan na hoe we kunnen voortbouwen op het afgelopen reach-outproject van Çavaria, dat zich specifiek op geweld tegen de lgbtqi+-gemeenschap en op onderrapportering heeft toegespitst.

Er zijn instrumenten ontwikkeld om slachtoffers betere toegang tot de hulpverlening te geven en om de hulpverlening sensitiever voor de specifieke situatie van deze personen te maken. We brengen de rol van de lokale besturen in kaart en we delen met het gelijkheidsnetwerk en het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) sterke praktijkvoorbeelden.

Wat de jeugddelinquentie betreft, zal ik het antwoord geven dat minister Demir me heeft bezorgd. Zoals reeds is gezegd, is het evident dat tegen elke vorm van geweld snel en gepast zal worden opgetreden en dat er een duidelijk signaal komt dat we dit niet tolereren.

In eerste instantie is een snelle opsporing door de bevoegde instanties natuurlijk van groot belang, ook als het gaat om misdrijven die ons langs de sociale media bereiken. Als er minderjarigen bij betrokken zijn, klopt het dat het

jeugddelinquentierecht het kader is waarmee deze gewelddaden worden aangepakt. Het nieuw jeugddelinquentierecht biedt het Openbaar Ministerie en de jeugdrechter uitgebreide mogelijkheden om minderjarigen een snelle en duidelijke reactie of zelfs een combinatie van meerdere reacties op het plegen van geweld te geven en om minderjarigen voor hun verantwoordelijkheid te stellen. Die reacties gaan van een verblijf in een gesloten instelling, al dan niet in combinatie met andere maatregelen, zoals de aanpak van hun haatspraak, tot een snelle reactie van het Openbaar Ministerie. Zoals een minderjarige van een jeugddelict wordt verdacht, kan het Openbaar Ministerie immers nu al beslissen om snel en direct voorwaarden op te leggen, zoals een contact- of plaatsverbod of de verplichting een begeleiding te volgen inzake agressie en de achterliggende motieven of om tot inzicht in slachtofferschap aan te sturen. Het Openbaar Ministerie kan natuurlijk ook de jeugdrechter vorderen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Er is hier sprake van online haat, maar er is ook een 'Call to Action'. De stap naar fysiek geweld wordt echt gezet. Beide zijn verontrustend en geweldpleging is natuurlijk een grote schande.

Wat de sensibilisering betreft, ben ik blij dat u naar Çavaria verwijst. Die organisatie is het best geplaatst en heeft al heel veel initiatieven genomen, niet alleen om de regenbooggemeenschap te vertegenwoordigen, maar ook om mee te sensibiliseren. Ook met betrekking tot het belang van het melden van homofob geweld heeft Çavaria al heel wat gedaan. Ik denk dat er ook binnen de politie nog wat werk is. Er zijn in het verleden suggesties gedaan, bijvoorbeeld over een apart meldpunt, anonieme meldingen en opleidingen voor de politie, maar dat moeten we niet in deze commissie aanklaarten. Ik heb hierover, samen met mevrouw D'Hose, in de Senaat al een aantal schriftelijke vragen ingediend.

Ik kijk uit naar het lopende onderzoek, de daderprofielen en de resultaten. Ik hoop vooral dat we op basis van die resultaten echt de volgende stap zullen kunnen zetten om dit probleem mee de wereld uit te helpen.

De voorzitter: Mevrouw Blanquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor het antwoord, al kan ik mijn teleurstelling met moeite wegsteken nu ik het antwoord van minister Demir heb gehoord. Er zullen nog heel wat schriftelijke vragen aan te pas komen. Aangezien de Vlaamse Regering een college van ministers is, wil ik toch naar de beleidsnota Justitie teruggrijpen. Daarin wordt aangedrongen op de systematische aanpak en opvolging van minderjarige veelplegers. Ik verwacht dat dit daadwerkelijk gebeurt.

Om dit te realiseren, zou gebruik worden gemaakt van een ketenaanpak voor minderjarige delictplegers. Indien er sprake is van een verontrustende achterliggende opvoedingssituatie zou die integrale aanpak ervoor moeten zorgen dat een globaal beeld van de minderjarige kan worden gevormd en zouden achterliggende zaken in verband met jeugddelinquentie kunnen worden ontdekt.

In het antwoord op mijn vraag om uitleg nummer 504 van 17 maart 2020 heeft minister Demir aangegeven deze integrale ketenaanpak nog meer te willen uitrollen. Dit omvat, bijvoorbeeld, het 'Normstelling En Responsabilisering naar aanleiding van Overlast-project' (NERO-project) en het Contact+-project.

Ik weet niet of u daarvan op de hoogte bent. Wat is de stand van zaken in die zogenaamde integrale ketenaanpak? Zijn er indicaties dat er in deze casus sprake is van jongeren met een achterliggende opvoedingssituatie? Bent u van mening dat zo'n ketenaanpak kan werken bij allochtone jeugddelinquenten met een

haatdragend gedachtegoed? Bent u van mening dat er in dit geval gebruik is gemaakt van een systematische aanpak van de delictplegers? Hoe kan recidive bij de daders voorkomen worden?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, als ik samen met jullie kan vaststellen hoe er de afgelopen tien dagen in de media en bij de burgers massaal werd gereageerd wanneer enkele BV's in de problemen geraken door privébeelden die circuleren op de sociale media, denk ik dat dit een brandend en heel actueel thema is, dat er nog lange tijd zal zijn. Spijtig genoeg hebben we met betrekking tot dit probleem geen headliners en koppen in de kranten gezien. Er waren geen lang uitgesponnen uiteenzettingen in de journaals en geen praatprogramma's die er volledig aan gewijd werden. Toch is het op de sociale media dagelijkse kost. Dat het leven van de BV's en van hun directe omgeving danig overhoop is gegooid, beseffen wij allemaal. Die impact is nauwelijks te overschatten. Wij moeten dezelfde redenering maken bij de schade die wordt aangericht bij mensen die van dergelijke toestanden het slachtoffer zijn. Die praktijken moeten wij echt wel serieus aanpakken. Het is een frustratie dat dit toch altijd wat blijft hangen. Andere situaties krijgen meer aandacht en meer directe acties.

Ik heb het ooit al eens gezegd: er is een groot verschil tussen iemand die een beetje ongemakkelijk op zijn stoel zit te schuiven als het over homoseksualiteit gaat en iemand die tot geweld overgaat of geweld uitlokt of zelfs verheerlijkt. Ik vind dat we de dingen moeten benoemen. Ik heb dat ook toen gezegd en ik blijf dat herhalen. Ik gebruik ook even de woorden van minister Demir: de drijfveer van geweld herkennen is belangrijk, ook als die drijfveer religieus of cultureel bepaald is. Het is heel belangrijk dat we die drijfveer blijven onderkennen. Het is geen toeval dat heel wat van die mensen, van die leden van die groepen, van dat 'achterlijk clubje', zoals zij zei, diezelfde achtergrond delen. Ik denk echt dat we zwaar moeten inzetten op het definiëren van die doelgroepen en daar heel doelmatig naartoe moeten werken, en niet met algemene campagnes. Dat weten we ondertussen allemaal. Het is wel degelijk uit hetzelfde hoekje dat dit komt. Dat is niet het stigmatiseren van een gemeenschap, dat is het onderkennen van een realiteit.

Er moet een hopelijk even grote inzet vanuit Politie en Justitie komen, zoals we het de laatste dagen bij onze BV's hebben gezien. Daar kan het wel. Daar wordt op ingezet: 'We gaan die daders vatten!' Wel, doe dat ook eens bij die groepen die dergelijke activiteiten ontplooiën op de sociale media. Toon daar dezelfde inzet. Ik vind dat te weinig. Dat is niet onze winkel, minister, dat zit vooral aan de overkant van de straat. Wij kunnen voor preventie en sensibilisering meer doen. Ik zou vooral ingrijpen bij die bevolkingsgroepen, bij die doelgroepen waar we dat wel degelijk moeten doen. We kennen ze verdorie al te goed. Laten we ons niet wegsteken achter wat dan ook. Wij moeten die koe letterlijk bij de horens vatten.

Minister, ik had een bijkomende vraag. Het is misschien een instinker, ik zal er dan wel eens mee terugkomen. De voorzitter van deze commissie heeft die vraag tegengehouden. Maar hij is zeer gerelateerd aan dit onderwerp. Veel mensen die hierdoor in de moeilijkheden komen, die niet meer terug naar huis kunnen – en ik denk dan ook aan mensen die van thuis uit binnen een bepaalde culturele en godsdienstige sfeer leven – zoeken vaak opvang. Ik heb gezien dat er in Brussel en Wallonië shelters, vluchthuizen zijn voor dergelijke mensen. Minister, is er binnen de Vlaamse Regering – en dit komt niet alleen binnen uw domein ter sprake maar ook binnen Justitie en binnen de bevoegdheden van minister Beke – al eens gebabbeld over het oprichten van een dergelijk vluchthuis in Vlaanderen voor mensen die met eergereleerde problemen worden geconfronteerd? Ik vind persoonlijk het woordje 'eer' hier totaal misplaatst.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Bedankt voor de terechte vraag, mijnheer Van de Wauwer.

Mevrouw Blancquaert, ik heb met heel veel interesse naar uw tussenkomst geluisterd, waarin u probeerde om het homofobe geweld te koppelen aan mislukte integratie. Mocht dat zo zijn, mevrouw Blancquaert, dan denk ik dat u binnen uw eigen partij ook wel wat inburgeringscursussen zult mogen organiseren, want het aantal homofobe uitspraken van mandatarissen van uw partij is dusdanig groot dat het geen losse incidenten meer zijn. Ik kan verwijzen naar collega Sneppe, die homohuwelijk en -adoptie een brug te ver vindt. Ik kan ook verwijzen naar collega Brusselmans, die nog als voorzitter van het Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV) Jong N-VA 'een clubje van homo's en lesbiennes' noemde. Dat kan een feitelijke vaststelling zijn van de heer Brusselmans, maar ik vermoed, door de manier waarop hij het zei, dat het niet meteen als compliment bedoeld was, en dat hij 'homo's en lesbiennes' dus veeleer als scheldwoorden gebruikte. Ik kan ook verwijzen naar een gemeenteraadslid dat de Gay Pride 'walgelijke toestanden' vindt. Nu, ik heb 'homofob' en 'Vlaams Belang' gegoogeld en ik kwam op 35.600 resultaten. Mijn lijstje is dus nog wel wat langer, maar ik ga het niet verder afronden. Ik denk, mevrouw Blancquaert, dat u binnen uw eigen partij ook eens aan de alarmbel moet trekken wat dat betreft.

Onze partij is daarin zeer consistent. Voor ons, als Open Vld, zijn seksuele vrijheid en vrijheid van seksuele geaardheid natuurlijk fundamentele rechten. Wij hebben de voorbije jaren met ons land heel wat stappen gezet, onder andere het homohuwelijk en dergelijke meer, waardoor we internationaal een voorloper zijn inzake de erkenning van rechten van mensen uit de regenbooggemeenschap.

Daarom is wat ons betreft natuurlijk ook elke vorm van geweld tegen die mensen compleet onaanvaardbaar. We mogen dat op geen enkele manier tolereren of goedpraten of wat dan ook. Politie en parket moeten in dezen als eersten hun werk doen. Maar zoals u zelf al aangaf, minister, is het voor mensen die slachtoffer zijn geweest van zo'n geweld, vaak een drempel om naar politie of parket te stappen. De meldpunten, waarvan u al melding maakte, kunnen daar natuurlijk wel echt toe bijdragen. Er zijn goede voorbeelden. De stad Gent heeft al enkele jaren een specifiek meldpunt rond homofob geweld. Ik heb gezien dat men ook in de stad Brussel recent gestart is met zo'n meldpunt. U verwees al naar de specifieke websites van Çavaria en andere organisaties, maar is dat misschien ook iets dat u vanuit Vlaanderen kunt oppakken. Moet er vanuit de Vlaamse overheid een overkoepelend meldpunt komen? Of zegt u dat dat veeleer iets is voor lokale besturen en gaat u bij de lokale besturen de boer op om hen te proberen ervan te overtuigen om dergelijke meldpunten in te richten?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik dank iedereen voor de tussenkomsten. Laat mij beginnen met de suggestie om te onderzoeken of we het meldpunt dat vandaag bij de politie van Brussel en de stad Gent bestaat, niet verder kunnen propageren en uitrollen in Vlaanderen. Dat lijkt mij, mijnheer Van de Wauwer en mijnheer Ongena, een interessante suggestie, die ik zeker ga meenemen.

Mevrouw Blancquaert, u moet mij verontschuldigen, maar op de specifieke vragen die u gesteld hebt over het beleid van minister Demir, kan ik u enkel in algemene termen antwoorden. U hebt ook wat meer specifieke vragen gesteld. Ik stel voor dat u die vragen aan de bevoegde minister richt.

Mijnheer Van Miert, uw oproep om toch wat gericht campagne te voeren en ons naar die groepen of milieus te richten waar het probleem zich het scherpst stelt,

daar ben ik het mee eens. Daarom doen we ook dat onderzoek. In 2023 zullen die resultaten ook bekend worden gemaakt. Als er problemen zijn, moet je die problemen op de juiste plaats remediëren. Alleen vrees ik dat de problemen iets breder zijn dan ze te herleiden tot één religieuze gemeenschap of wat dan ook. Als ik kijk naar wat er in Oost-Europa gebeurt, als ik kijk naar bepaalde diepchristelijke gemeenschappen en dergelijke meer ... Het aanvaarden van de seksuele vrijheid is een strijd die elke dag moet worden gevoerd.

Ik kan met enige trots zeggen dat mijn partij in die strijd altijd het voortouw heeft genomen en daar heel consequent in is geweest. Die studie gaat belangrijk zijn om het beleid verder te oriënteren.

Er is een element dat voor mij even belangrijk is, en collega Ongena heeft er ook al naar verwezen. U kent de stepping-stone-theorie bij drugsgebruik: het begint met softdrugs maar het eindigt bij harddrugs. Inzake vrijheden, zeker op het vlak van seksuele geaardheid, en het aanvaarden van de gelijkheid van mensen ongeacht hun seksuele oriëntatie, is het natuurlijk heel belangrijk dat we dat in onze samenleving allemaal consequent verdedigen. Zodra gezagsfiguren of mensen met een zeker gewicht of belang eigenlijk smalend, neerbuigend of stigmatiserend spreken over mensen met een andere seksuele geaardheid, zet men de deur al op een kier voor anderen die zich dan gelegitimeerd voelen in hun vooroordelen en obsessies, in hun hatelijkheden om verder te gaan.

Ik moet vaststellen, mevrouw Blancquaert, dat uw partij de meest homofobe partij is in het parlement, de meest homofobe en misschien zelfs de enige homofobe partij. Ze stigmatiseert keer op keer op keer mensen met een andere seksuele geaardheid dan de heteroseksuele. Ze abnormaliseert hen en duwt hen in de hoek. U kunt met uw hoofd honderd keer 'neen' schudden, maar dat is de realiteit. Als u denkt zich op dit probleem te moeten storten, zou u misschien eerst eens orde op zaken moeten stellen in eigen huis.

U moet zich ervan bewust zijn dat als iemand als Filip Dewinter iets zegt, hij nogal wat mensen capteert. U geeft daar trouwens nogal wat geld aan uit zodat het gehoord wordt op sociale media. Hij zegt over aids – hij maakt dus nog een connotatie met een ziekte: "Acht op tien van die besmette mannen zijn homo-seksuelen. Voor mij niet gelaten, maar ik denk dat de beste preventie er niet in bestaat condooms uit de delen. De beste preventie bestaat er uiteindelijk in te pleiten voor duurzame en heteroseksuele relaties." Hoe kan men holebi's meer abnormaliseren en stigmatiseren?

Uw partijvoorzitter Van Grieken uitte op 6 december 2011 – al een tijdje geleden, maar hij heeft er nog altijd niet uitdrukkelijk afstand van genomen – zijn ontevredenheid over Elio Di Rupo als premier. Dat is zijn goed recht. Hij argumenteerde op Twitter waarom dat 'not my government' was. Wel, Di Rupo was socialist, hij sprak geen Nederlands, hij was immigrant – dat vind ik al heel betwistbaar –, maar nog veel erger: hij is gay. Omdat hij gay is, is het 'not my government'. Dat zei de voorzitter van uw partij. Hij stigmatiseert dus mensen met een andere seksuele geaardheid. Hij zegt dat ze geen eerste minister kunnen zijn in zijn naam.

En dan heb ik het nog niet over al die andere uitspraken, ik beperk me hier tot die twee van uw belangrijkste kopstukken. Ze hebben een heel traject om steeds keer op keer op keer mensen met een andere seksuele geaardheid, mensen die behoren tot de regenbooggemeenschap in de hoek te duwen, verdacht te maken, te vernederen, te kleineren, te associëren met ziektes. Ze achten hen gewoon onbekwaam, en u komt ons hier de les spellen over het beleid. Mevrouw Blancquaert, ik zou beginnen met in eigen rangen een beetje orde op zaken te stellen.

Ik ga nog één stap verder. In het federaal parlement lag een voorstel van resolutie voor om te protesteren tegen het meest schabouwelijke wat we in Europa

meemaken: holebivrije zones in Polen. Burgemeesters zeggen: hier zijn geen holebi's meer. De connotaties die dat oproept, ik zal ze niet expliciteren, maar de connotaties! 'Wij hebben een holebivrije gemeente. Wij hebben onze gemeente gekuist, bevrijd van holebi's.' Dat voorstel van resolutie werd in het parlement ingediend en één partij had een heel pak onthoudingen. Eén partij, de uwe, uw partij. Mevrouw Blancquaert, het probleem in ons parlement begint bij mensen die verwarring zaaien, die zelf de deur openen, die de facto legitimeren dat men holebi's als tweedeklassepersonen kan beschouwen.

Mevrouw Blancquaert, u hebt gevraagd of die ketenaanpak kan werken. Het is mijn overtuiging dat het een instrument is. Er bestaan geen wonderoplossingen voor dergelijke maatschappelijke uitdagingen en opvattingen die van extreemrechts komen, religieus zijn gedetermineerd of cultureel zijn gedetermineerd. Ik ben er wel vast van overtuigd dat een van de basisideeën die we mensen moeten meegeven, is dat wie voor de vrijheid van iemand anders vecht, ook al behoort hij niet tot zijn groep, op het einde van de dag voor zijn eigen vrijheid vecht. Wie vecht voor de vrijheid de seksuele geaardheid in alle rust, onafhankelijkheid en vrijheid te kunnen beleven en niet tot de regenbooggemeenschap behoort, verdedigt de vrijheid op zich. Op die vrijheid is onze samenleving trouwens gebouwd. Daar zijn onze mensenrechten en onze rechtsstaat op gebouwd. Dat is de vrijheid van levensbeschouwing, seksuele geaardheid en politieke overtuiging. Er zijn verschillende vrijheden en cherrypicking kan niet. Dat is wat uw partij heel de tijd doet met vrijheden en zelfs binnen vrijheden. Ik vind uw kritiek dan ook totaal ongelooftwaardig en ongepast.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Mevrouw Blancquaert, ik wil nog een klein beetje op dat laatste punt verdergaan en er iets aan toevoegen. Ik ben natuurlijk blij dat u in deze commissie een vraag om uitleg stelt om die problemen aan te kaarten, maar ik stel me vragen bij de drijfveer. Uw partij heeft nog nooit iets voor de gelijke rechten van holebi's en transgenders gedaan. Ik zie wel een rode draad. Telkens wanneer u de holebi's tegen bepaalde groepen nieuwkomers in de samenleving kunt afzetten, blijkt u plots een voorstander van die gelijke rechten voor holebi's te zijn. Wanneer in het federaal parlement over het homohuwelijk of over homoadoptie wordt gestemd, stemt uw partij niet mee. Dat is recent nog in onze plenaire vergadering gebeurd, met betrekking tot internationale gelijke rechten voor holebi's. In een aantal landen krijgen holebi's zelfs de doodstraf. Dat is niet alleen cherrypicking. Dat is pinkwashing. U gebruikt de holebigemeenschap eigenlijk in uw polariserende en verdelende verhaal.

Minister, ik kijk uit naar het onderzoek, waarvan de resultaten er in 2023 zullen zijn, en vooral naar het beleid dat hierop zal volgen. In afwachting hoop ik dat de politie en justitie hun werk zullen doen en dat de Vlaamse overheid, samen met Çavaria, verder zal sensibiliseren. Ik ben heel tevreden met uw engagement om na te gaan waar eventueel bijkomende speciale meldpunten kunnen komen.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik zou u willen bedanken voor uw antwoord, maar ik kan me nog net bedwingen. Ik zal me houden aan het onderwerp van deze vraag om uitleg, waarop ik overigens weinig tot geen concrete antwoorden heb gekregen. Ik denk dat we kunnen stellen dat het de hoogste tijd is dat de Vlaamse Regering deze groep jeugddelinquenten eindelijk duidelijk maakt dat er voor zij die zich vanwege hun gedachtegoed en gedrag buiten onze samenleving blijven stellen, binnen onze samenleving gewoon geen plaats is. Zoals we weten, is het beste beleid nog steeds een actief terugkeerbeleid.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Steven Vandeput aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de federale coronasteun aan OCMW's
– 3186 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vandeput heeft het woord.

Steven Vandeput (N-VA): Minister, we hebben deze discussie al een tijdje geleden gevoerd. Ik heb er u trouwens vorige week nog over aangesproken. De federale overheid voorziet in 125 miljoen euro meer voor de OCMW's om mensen te ondersteunen die tijdens de coronacrisis in financiële problemen zijn gekomen. Dat is natuurlijk een schitterende maatregel, want we moeten iedereen kunnen helpen, maar het struikelblok is dat de besteding van die middelen onder druk komt te staan door de manier waarop de federale overheid hiermee omgaat.

De problematiek zit vandaag op twee niveaus. Die middelen zouden moeten worden besteed voor het einde van 2020. Maar ze mogen niet worden besteed via organisaties of wat dan ook, ze moeten rechtstreeks naar de betrokken personen gaan. Dat betekent voor de gemeenten een geweldige administratieve last. Een gewoon sociaal onderzoek, zoals het gebeurt in functie van het bijzonder comité, is niet voldoende. We zullen nog extra opzoekingswerk moeten doen. Voor middelen die komen boven op de gewone problematieken is dat in de praktijk nagenoeg onhaalbaar voor de meeste gemeenten. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) heeft dat al voor de vakantie aangekaart, toen de middelen werden toegekend. Ik heb u daar toen ook over aangesproken. U hebt toen gezegd dat u hier begrip voor hebt, dat u inhoudelijk meegaat met de VVSG, en dat u daarover zou spreken met het federale niveau.

Vandaar deze opvolgingsvraag. Vandaag worden ook mijn diensten geconfronteerd met administraties op het federale niveau die kennelijk nog strenger gaan toezien dan voorheen. Dat maakt het helemaal moeilijk. Hebt u contact gehad met het federale niveau? Is er een resultaat bereikt? Komt er nog overleg?

De VVSG heeft als oplossing vooropgesteld om de extra middelen in te bedden in de bestaande systemen. Daardoor kan het opzoekingswerk en controlewerk van de OCMW's gebruikt worden voor de toekenning van de bijkomende middelen.

Ik heb zelf mogen bijzitten in een van uw contacten met de lokale overheden. Zijn er al best practices gedeeld door de overheden? Hebt u al een zicht op de wijze waarop de gemeenten zullen omgaan met de extra middelen? Zou dat in de toekomst kunnen worden gedeeld?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega Vandeput, dit is een terechte opvolgingsvraag. Wij hebben hierover gesproken in de laatste commissievergadering, die van 14 juli 2020. De rode draad was toen dat er in de commissie een algemene consensus was.

Het is enerzijds een zeer goede zaak dat de federale overheid 125 miljoen euro uittrekt om de OCMW's te ondersteunen bij de groeiende hulpvragen naar aanleiding van de coronacrisis. De moeilijkheid is dat wij verplicht worden om die middelen allemaal dit jaar uit te geven. De vraag rijst of dat niet kan worden gespreid. Wat met de noden van volgend jaar? Wij vreesden toen – en die vrees bestaat nog altijd – dat we in de gemeenten ook na januari nog te kampen zullen hebben met de armoedeproblematiek. De toewijzing van de middelen moet kunnen gebeuren

op een wijze die administratief zo weinig mogelijk lasten met zich meebrengt, en die het zoveel mogelijk faciliteert dat de OCMW's dit werk ook aankunnen.

Ik heb in die commissievergadering van 14 juli mijn steun uitgesproken voor het standpunt van de VVSG en van haar zusterorganisaties in Brussel en Wallonië. Die hebben daar hetzelfde probleem. Ik heb toen ook gezegd dat ik dit zou aankaarten bij de federale overheid.

Mijn kabinet heeft na de commissievergadering, en ook nog zeer recent, het kabinet van bevoegd federaal minister Ducarme hierover aangesproken.

Wat betreft de timing zit men op het federale niveau ook verveeld met de situatie. Men zegt dat het onmogelijk is om met een regering in lopende zaken af te wijken van het principe dat wij het begrotingsjaar 2021 niet mogen bezwaren. Volgens de federale minister werd deze richtlijn zeer duidelijk afgesproken: geen engagements in lopende zaken voor een begroting in 2021. Ik kom daar zo dadelijk op terug.

Wat betreft de wijze waarop de middelen kunnen worden aangewend is er bij het kabinet Ducarme en bij de Programmatorische federale Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie (POD MI) zeker een bereidheid om te zoeken naar administratief meer werkbare procedures. Het kabinet Ducarme is in bespreking geweest met de VVSG en met haar Brusselse en Waalse zusterorganisaties om te zoeken naar werkbare oplossingen. Een vervolgoverleg tussen het kabinet Ducarme, de POD MI en de VVSG vond vorige vrijdag, 11 september 2020, plaats.

Wij ontvingen daarvan de volgende feedback. Het was een constructieve vergadering. De POD MI gaat akkoord dat OCMW's nu gemakkelijker hun doelgroep afbaken op basis van de informatie die daarvoor bij de centrale overheid bekend is – kinderarmoedebaarometer, bestaande ontvangers steunmaatregelen en zo verder. Zo kunnen de OCMW's het extra geld van de Federale Regering ten volle besteden aan de meest kwetsbaren en niet aan de behandeling van de dossiers. De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) zal meer informatie ter beschikking stellen aan de OCMW's, onder meer met betrekking tot bijvoorbeeld tijdelijk werklozen. Zo krijgen de gemeenten zicht op alle begunstigden van sociale maatregelen op hun grondgebied. Nu is men nog aan het kijken hoe men zo snel mogelijk de informatie van de KSZ bij de lokale besturen krijgt. Dan kunnen de OCMW's zich bij het toekennen van de subsidies baseren op die informatie, waardoor het onderzoek veel gemakkelijker en sneller verloopt. Voor die groepen gaan er ook geen bijkomende individuele sociale onderzoeken en huisbezoeken meer mogelijk zijn.

U vroeg ook naar best practices. We gaan die ophijsten. Op de vergadering – dat is nu echt toevallig, ik moet me daarvoor verontschuldigen – is Mechelen aangeduid als goed voorbeeld, omdat men daar een heel eenvoudige en snelle methode heeft gevonden om dat geld op een goede manier te verspreiden. Maar er zullen er ongetwijfeld nog andere zijn. We gaan die ophijsten en ook ter beschikking stellen van alle gemeenten.

Welke initiatieven worden er nog genomen? Vrijdag wordt een gezamenlijk werkdocument met duidelijke richtlijnen gepubliceerd. Begin oktober is er een webinar gepland om nadere toelichting te verschaffen aan lokale besturen. Ik denk dat we daarmee, wat betreft het vergemakkelijken en vereenvoudigen, een belangrijke stap vooruit hebben kunnen zetten.

Ik heb ook, via de VVSG, contact gehad met de andere regionale collega's. Er is nog geen vergadering van het Overlegcomité geweest, maar het agendapunt staat klaar om ingediend te worden, mocht het nog nodig zijn. Nog belangrijker is, denk ik, het engagement dat ik wil aangaan om zodra er een federale formateur wordt aangesteld, daar onmiddellijk contact mee op te nemen. Want een regering in volle bevoegdheid kan dat wél. Daar heeft men geen argument om te zeggen dat we

het geld allemaal dit jaar moeten uitgeven. Ik zal erop aandringen dat men onmiddellijk mogelijk maakt dat dat kan worden voortgezet en dat dat ook volgend jaar kan worden uitgegeven. Evident zal ik ook een vraag stellen dat men niet mag vergeten dat er in 2021 ook nog noden en behoeften zullen zijn bij de lokale besturen in de strijd tegen armoede. Ik zal dus vragen om ernstig te onderzoeken of te overwegen om die maatregel te continueren.

De voorzitter: De heer Vandeput heeft het woord.

Steven Vandeput (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat ik eruit kan opmaken dat u alles hebt gedaan wat binnen uw eigen bevoegdheid ligt om ons hierin vooruit te helpen. Dank daarvoor.

Ik wil toch een kleine bemerking maken bij de wijze waarop de federale overheid denkt hiervan af te komen. Zeggen dat men in lopende zaken is, is niet correct. Zij hebben volmachten voor wat betreft corona, tot 17 september. Zeggen dat de regering hier vandaag niets aan kan doen, en het vermoeden hebben dat er geen meerderheid zou worden gevonden in de Kamer om een dergelijke wijziging, als het bij wet zou moeten worden veranderd, bij wet te veranderen, dat is echt de zaken voor zich uitschuiven. Dat antwoord is echt onvoldoende.

We hebben in juni gehoord dat er middelen zouden komen. Dan waren alle administraties met vakantie. Dan werd uiteindelijk duidelijk om hoeveel middelen het zou gaan. Dan word je geconfronteerd met: ga nu nog maar eens zoeken naar nieuwe doelgroepen en afbakenen enzovoort. En het moet individueel toe te kennen zijn. Je kunt zelfs de normale netwerken die je als OCMW hebt, met armoedeverenigingen en dergelijke meer, met de federale middelen niet gebruiken.

U hebt gedaan wat u kunt, minister, maar als ik in uw plaats was, zou ik dat antwoord ook niet aanvaard hebben. Nu vrijdag gaat er dan een nota komen over hoe het uiteindelijk kan. Begin oktober ergens gaat men dan een webinar doen. Maar op een nuttige manier de middelen ter beschikking stellen, het liefst nog voor mensen die het nodig hebben, om daardoor hopelijk voor de toekomst ook een beetje een structureel verschil te maken, dat lukt vandaag niet.

Wat die middelen vandaag als risico hebben, is inderdaad dat men terugvalt op de bestaande cliënten die men kent, en dat men daar een verhoging gaat doen van de middelen die worden toegekend. Het kan nodig zijn, ik zal niet zeggen dat dat niet zo is, maar u weet ook: als u echt wilt werken aan de noden die ontstaan zijn, moet u echt doelgericht kunnen werken. Dat is vandaag niet mogelijk. U zult wel goed contact hebben met de federale formateur, wij hebben die in onze partij niet meer. Ik kan u alleen maar vragen om aan te dringen op een vergadering van het Overlegcomité zodat men eens kan praten. Als de federale overheid in gebreke blijft, moeten we het zelf doen. Dat men ons gewoon de enveloppe geeft en zegt: doe het nu binnen uw bevoegdheden.

Dit is te gek voor woorden. Het is 125 miljoen euro, dus men kan dat woord niet gebruiken, maar de wijze waarop minister Ducarme die middelen ter beschikking stelt, is: u krijgt middelen om een aalmoes te geven aan een paar arme sloebbers die u kunt identificeren. Dat kan niet de bedoeling zijn. Het is juist belangrijk, als er extra middelen worden toegekend, dat ze terecht komen bij de mensen die het effectief nodig hebben. Anders zijn we iets anders aan het doen dan hulp verlenen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vandeput, dank u dat u erkent dat ik mijn engagement ben nagekomen. Ik heb binnen mijn bevoegdheden gedaan wat ik kan. Ik begrijp uiteraard uw ergernis een beetje, ik heb die ook.

Enkele nuances. Het zijn natuurlijk extra middelen. Er zijn een aantal steden en gemeenten die een werkbare oplossing hebben gevonden om daarmee om te gaan. Daar moeten we misschien toch ook eens naar kijken. We gaan die ter beschikking stellen. Ik ben altijd voorstander van een zo groot mogelijke autonomie. Ik probeer zoveel mogelijk te vermijden dat we gekoppelde subsidies geven en dergelijke. Laat de autonomie volop spelen. Ten slotte – maar ik zal zo weinig mogelijk spreken over het federale niveau, dan vermengen we twee beleidsniveaus –: er is natuurlijk nog een plenaire vergadering en het staat elke fractie en elk parlementslid vrij om daar een goed initiatief te nemen. Als daar inderdaad een meerderheid voor te vinden is, zal die er wel zijn. Misschien is dat ook een suggestie, misschien moeten we ze alle twee meenemen.

De voorzitter: De heer Vandepuut heeft het woord.

Steven Vandepuut (N-VA): Ik heb alle begrip voor uw nuance, minister, maar het is niet omdat het extra middelen zijn dat ermee moet worden gegooid. De manier waarop dit is aangepakt, is de manier waarop men in een deel van dit land aan zuiver cliëntelisme doet. Men geeft iets bij en dan moet men 'dank u' zeggen, en iedereen moet maar gelukkig zijn en het leven gaat door, zo goed of zo slecht als het gaat.

Er zijn in de Kamer inderdaad mensen of fracties die initiatieven kunnen nemen. Ik heb begrepen dat die initiatieven lopen. U hebt net als ik in de Kamer gezeten, u weet ook dat het half of eind oktober is vooraleer men zoiets aan het bespreken is in de plenaire vergadering. Er zijn vandaag ministers, kabinetten, FOD's en POD's en alles wat u zich kunt voorstellen, die in principe voluit kunnen doorwerken. Als ze dit ernstig hadden genomen, hadden ze rustig kunnen beginnen aan een ontwerp of een ministerieel besluit. Als het wettelijk zo verplicht was, had men zelf naar de Kamer kunnen stappen. Dat zou op applaus ontvangen zijn. Dat weet u net zo goed als ik. Men blijft gewoon zitten, men wacht af.

Tot slot, ook mijn gemeente heeft een manier gevonden om daar nuttig mee om te gaan. Het is alleen jammer dat we daar zoveel tijd moeten in steken. Dat blijft het geval. Door de administratieve rompslomp slagen we er niet in om die mensen te bereiken die we effectief moeten bereiken. Ook dit komt boven op de taken van de mensen in de sociale dienst.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het verplichte inburgeringstraject voor nieuwkomers in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest

– 3243 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, dit is een opvolgingsvraag. Ik ben hier vandaag aanwezig om het opnieuw met u over de invoering van een verplichte inburgering in Brussel te hebben. Dit dossier heeft al een maandenlange vertraging opgelopen. Dat was reeds het geval voor de uitbraak van de coronapandemie en die achterstand is tijdens deze gezondheids crisis alleen maar verder opgelopen. Het uitstelgedrag van de vorige en huidige Brusselse meerderheden heeft al heel wat kostbare tijd verloren laten gaan.

In juni 2020 is na lang wachten eindelijk goed nieuws gekomen. Na de eerste bijeenkomst van de stuurgroep is aangekondigd dat de verplichte inburgering in

Brussel op 1 januari 2021 zou moeten ingaan. Dat is exact een jaar na de oorspronkelijke deadline, die minister Maron om organisatorische en technische redenen voor onbepaalde duur had uitgesteld.

Tijdens een vergadering van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) op 11 juni 2020 heeft minister Maron echter meteen gas teruggenomen. Hij heeft gesteld dat de invoering op 1 januari 2021 een doelstelling, maar geen belofte is. Ik heb van uw zijde eenzelfde geluid gehoord. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag hebt u het over 1 januari 2021 als een streefdatum. U hebt ook vermeld dat verschillende werkgroepen zijn opgericht om de technische en organisatorische moeilijkheden met het gebruik van de Kruispuntbank Inburgering (KBI) te onderzoeken. Daarmee lijken de voorbereidingen nog niet in een gevorderd stadium te zitten. Wetende dat we slechts enkele maanden van de nieuwe deadline zijn verwijderd, boezemt dit weinig vertrouwen in.

Ik breng graag nogmaals onder de aandacht dat het engagement van de Vlaamse Regering inzake de uitrol van de verplichte inburgering in Brussel in het Vlaams regeerakkoord en in uw beleidsnota staat ingeschreven. Ik citeer: "De verplichte inburgering in Brussel is een feit en kan van start gaan. Vanuit Vlaanderen is hier hard aan gewerkt met de GGC. We vinden het belangrijk dat dit samenwerkingsakkoord nu een goede uitvoering kent en zetten volop in op de toeleiding naar de Nederlandstalige inburgeringstrajecten."

Minister, in welk stadium zitten de voorbereidingen van het verplichte inburgeringstraject in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest momenteel? Welke grote horden moeten de komende maanden nog worden genomen? Welke zaken staan reeds op punt?

Hoe evalueert u de nieuwe tijdlijn en de huidige voortgang van de voorbereidingen? Acht u de start van de verplichte inburgering in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest op 1 januari 2021 realistisch? Waarom wel of waarom niet?

Op welke manier zult u er, vanuit uw bevoegdheden, op toezien en er mee voor zorgen dat de huidige deadline, 1 januari 2021, zal worden gehaald en dat een nieuw uitstel kan worden vermeden?

Op welke manier zult de verdere voorbereidingen tijdens de komende weken en maanden opvolgen? Wordt een overleg met minister Maron of een nieuwe bijeenkomst van de stuurgroep in het vooruitzicht gesteld? Zo ja, wanneer zal deze volgende vergadering plaatsvinden?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Tavernier, uw focus op dit dossier siert u. We kunnen alleen bewondering hebben voor een Vlaams volksvertegenwoordiger die zich in een dossier vastbijt. Dit is een opvolgingsvraag en dus moet ik u eerst zeggen dat de verplichte inburgering in Brussel een bevoegdheid van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering is. Wij blijven van onze kant het belang van een snelle invoering benadrukken en wij stellen onze expertise ter beschikking. Dat hebben we elkaar al een paar keer gezegd.

Wat de effectieve startdatum betreft, heb ik de GGC en minister Maron op uw aangeven nogmaals om een bevestiging gevraagd. Zij blijven 1 januari 2021 als datum vooropstellen. Dat blijft heel duidelijk en formeel 1 januari 2021.

Ik kan nog meedelen dat de operationele voorbereidingen momenteel in werkgroepen verlopen. Het gaat om een technische werkgroep, die nagaat welke technische tools kunnen worden gebruikt, een organisatorische werkgroep, die de afspraken tussen de verschillende aanbieders, de communicatie, de begeleiding en

dergelijke behandelt, en een proceswerkgroep, die de verschillende processen in kaart brengt.

Zowel het Agentschap Integratie en Inburgering als het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) participeren aan deze werkgroepen en verlenen daarbij hun expertise aan de Brusselse partners.

Wij hebben bij onze administraties feedback gevraagd. Zij zeggen ons dat op dit moment die werkgroepen en dat traject goed en constructief verlopen. Er staat twee keer 'heel' bij, maar ik zwak het af, want ik heb een te enthousiast kabinet – nog enthousiaster dan ikzelf.

Wat de voorbereidingen langs Vlaamse kant betreft: wij staan klaar om vanaf januari 2021 de Brusselse verplichte inburgeraars een inburgeringstraject aan te bieden. Ik heb ook aan het Agentschap Integratie en Inburgering gevraagd om een tandje bij te steken inzake communicatie en werving. Het zal belangrijk zijn en het zal voor ons een uitdaging zijn om ervoor te zorgen dat eenmaal de verplichte inburgering is ingevoerd, de nieuwe Brusselaars kiezen voor een Vlaams traject. Dat moet voor ons een ambitie zijn.

De drie werkgroepen lopen dus. De GGC zal ons uitnodigen voor de volgende stuurgroepvergadering.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik hoop net als u dat de deadline van 1 januari 2021 wordt gehaald, maar ik ben er toch niet helemaal gerust in. De commentaren van minister Maron zijn weinig bemoedigend. Voor mij is het al lang duidelijk dat de Brusselse Regering gretig kansen grijpt om alles op de lange baan te schuiven. De datum van de inwerkingtreding werd al eenmaal uitgesteld. Dat mag echt geen precedent vormen voor een nieuw uitstel.

Vlaanderen draagt duidelijk in dit dossier zijn steentje bij. Wij, Vlaanderen, hebben ons geëngageerd voor minstens vierduizend inburgeringstrajecten per jaar. Wij staan met raad en daad paraat om de Franstalige inburgeringstrajecten in Brussel vooruit te helpen, om er zo snel mogelijk vaart achter te kunnen zetten.

Minister, ik hoop dat u de komende weken en maanden de hand aan de ploeg zult blijven slaan om uw partners in Brussel voor hun verantwoordelijkheden te stellen, zodat de verplichte inburgering op 1 januari 2021 effectief van start kan gaan.

Ik zou u ook nog graag willen wijzen op een uitspraak van minister Maron, die hij recent maakte in de Verenigde Vergadering van de GGC. Hij herhaalde daar zijn wens om op termijn te evolueren naar een eenvormig Brussels GGC-inburgeringstraject. De N-VA stelt zich ernstige vragen bij de wenselijkheid van deze plannen en bij de gevolgen hiervan voor de Nederlandstalige inburgeringstrajecten in Brussel. Bovendien druisen deze plannen in tegen de geest van het samenwerkingsakkoord. U hebt in het verleden in deze commissie duidelijk het standpunt van de Vlaamse Gemeenschap in deze uitgesproken, met name dat de engagementen en afspraken zijn gemaakt in de vorm van een samenwerkingsakkoord, en dat dit akkoord loyaal dient te worden uitgevoerd.

Minister Maron blijft echter zijn ambities keer op keer herhalen. Ik hoop dus dat u uw standpunt aanhoudt en het dan ook blijft herhalen. Het is cruciaal dat de letter en de geest van het samenwerkingsakkoord gerespecteerd blijven.

Minister, de Brusselse gemeenten spelen een centrale rol in het toepassen van de ordonnantie. Volgens Brussels minister Maron knelde vooral daar afgelopen jaar het schoentje, om die verplichte inburgering op 1 januari 2021 in werking te laten

treden. De gemeenten van hun kant klaagden over te weinig informatie en ondersteuning vanuit het gewest. Kunt u concreter toelichten wat momenteel de stand van zaken is wat betreft de voorbereidingen van de Brusselse gemeenten? Zijn zij klaar om hierin hun rol op te nemen? Krijgen zij voldoende ondersteuning en informatie vanuit de GGC? Hebt u hier zicht op?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Tavernier, ik moet u nogmaals bedanken voor uw tussenkomst. U vraagt mij om heel accuraat te blijven opvolgen wat er ter zake gebeurt. Ik ben ervan overtuigd dat u, mocht ik dat niet doen, mij daar zeker aan zou herinneren. Dat verscherpt de motivatie.

Met betrekking tot de gemeenten waarover u spreekt, kan ik in algemene termen antwoorden. Ze worden door de GGC meegenomen in die werkgroepen. Ze zijn daarin aanwezig. Op die manier zijn ze betrokken bij het traject.

Ten slotte is er uw twijfel, uw onzekerheid of dat op 1 januari 2021 nu allemaal gaat beginnen of niet. Ik denk dat we daar beiden een beetje schommelen tussen Popper en Stalin. Popper zegt: 'Optimism is a moral duty.' We moeten dus optimistisch zijn. Maar Stalin zei: 'Vertrouwen is goed, controle is beter.' We zitten daar een beetje tussen. Evident zullen we pas begin januari zeker zijn of het inderdaad zo zal werken of niet. Maar ik denk dat we daar echt bondgenoten zijn.

Wat de uitspraken van de heer Maron betreft: tot nu toe heeft hij altijd bevestigd – en dat blijft ook ons heel duidelijke standpunt, en dat van heel de Vlaamse Regering – dat wij dat samenwerkingsakkoord ten volle en integraal gerealiseerd willen zien. Maar evident kan ik mensen, politici, onmogelijk verbieden om op lange termijn te dromen, vanuit hun eigen partijpolitieke kader. Dat recht ga ik u niet ontzeggen. Ik hoop dat u mij dat recht ook niet ontzegt. Maar in het traject dat we samenwerken, werken we op een juiste manier samen. Dat geldt dus ook ten overstaan van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, waar wij een samenwerkingsakkoord mee hebben. En wij willen dat dat integraal en correct wordt uitgevoerd.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Nogmaals bedankt voor uw antwoorden, minister. Ik wil het belang van die verplichte inburgering in Brussel nog eens extra benadrukken. Het is een kosmopolitische stad. Brussel heeft er alle baat bij dat nieuwkomers zo snel mogelijk bij de arm worden genomen en dat ze op weg worden gezet naar zelfredzaamheid en een plaats in onze stadssamenleving. Een bijkomend uitstel van de verplichte inburgering is dus niet alleen nadelig voor Brussel zelf, maar ook voor de nieuwkomers. Daarom, nogmaals, reken ik op u, om de Franstalige collega's bij de les te houden, zodat die verplichte inburgering in Brussel effectief op 1 januari 2021 van start kan gaan. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.